

Produkcija zlata in srebra je v zadnjih letih precej padla. Leta 1920. je produkcija zlata znašala 16.790.000 unc v vrednosti 71 milij. funtov sterlingov, dočim se je n. pr. leta 1915. produciralo 22.752.000 unc, ki so bile vredne 96.650.000 funtov sterlingov. Za petletno dobo 1916-20 je produkcija znašala 95.400.000 unc, za prejšnje petletje 1911-15 pa 111.350.000 unc. Najvažnejše in najbogatejše zlate rudnike ima Južna Afrika — Angležem se je torej tudi burska vojska dobro izplačala — saj so lanske leto tu producirali več zlata kot po celotnem ostalem svetu skupaj. Srebra se je lanske leto produciralo okoli 175 milij. unc. Če pomislimo, koliko danes povsod kroži papirnatega denarja, ki nima takrekoč že nobene zveze več s takozvano metalno podlago, potem pač lahko razumemo, zakaj se je tako hitro razblinila že v predvojskih časih nevezdržljiva teorija, da imamo draginjo zaradi tega, ker je preveč zlata. Ne preveč, ampak! Kvečjemu premalo smo ga imeli že takrat, preveč imamo le papirja, kreditnega denarja.

Velika kalorična centrala na Brodu ob Savi. Kakor se doznava, se vršijo že več časa pogajanja med znano dunajsko firmo »Vereinigte Elektrizitätswerke A. G.« in med brodsko tovarno vagonov in Stupičkim ugljenokopnim društvom, za ustanovitev velike takozvane »Ueberlandszentrale«, ki bi iz lignita, ki bi ga istočasno proizvajala, dajala tudi veliko energijo električnega toka za razsvetljavo Broda in za pogon vseh v tistem okoliščini ležečih industrijskih podjetij, izmed katerih je Brodska tovarna vozil največje. Tudi ako se pogajanja razderejo, bo tovarna vagonov porabljala za svoj obrat premoč. Ze pri nabavi strojev je skrbela, da so isti pripravi tudi za pogon z lignitom. Lignit leži prav pri progi Zagreb-Beograd in ima 3400—4200 kalorij. Ozkotirna železnica veže rov z železniško postajo »Brodski Stupnik«. Kapaciteta premočakopa je okrog 4—5 vagonov dnevno, ker premoč ene isče preveč — v slučaju potrebe bi se pa mogel, brez nadaljnjih urdb in investicij proizvajati do 20 vagonov dnevno.

Pečujski premočgovniki in Jugoslavija. Na podlagi trianonske mirovne pogodbe in po odloku reparacijske komisije ima Jugoslavija pravico prejti 20% premoča od celotne produkcije v pečujskih rudnikih. Radi zagotovitve uvoza Jugoslaviji dodeljenega kontingenta pečujškega premoča so zahtevali Jugoslovani sledeča jamstva: 1. da imajo v Pečuju svoja zastopnika, ki naj vodi kontrolo nad produkcijo premoča v vseh rudnikih in ki bo skrbel, da se pripadajoči del redno pošilja; 2. da se proga od Pečuja pa do jugosl. meje odstopi jugosl. eksploataciji. — Pečujski premoč je za Jugoslovane velike važnosti, saj je od njega odvisen železniški promet v Bački in Banatu. Znano je, da doseže produkcija premoča, odkar se ti nahajajo pod jugosl. upravo, dnevno 180 vagonov, in to samo on del, ki pripada Jugoslaviji. Poprej se je produciralo le 100 vagonov dnevno. To je edini črni premoč v novoosvojenih krajih. Poprej so dobivali Jugoslovani tak premoč tudi v Petrošnju, kjer se je produciralo dnevno 400 vagonov. Petrošnja pa pripada sedaj Rumuniji. Pečujski premoč je najboljše kvalitete, ker vsebuje do 6000 kalorij. Ostali rudniki po Sloveniji, Bosni in Hrvaški imajo le do 4500 kalorij — Pečujskih premočgovnikov je sedem.

Književnost in umetnost

Meškova drama. Meška so besni heimatstinstovci (koroški fašisti) s surovo silo izgnali leta 1919. iz Koroškega. Pri tem so ga tako krvavo pretepli, da si je moral celih 10 tednov celiti rane v slovenjegraški bolnišnici. Leta 1920. je bival na Brezjah na Gorenjskem, kjer si je svoje zdravje v čistem gorenjskem zraku precej utrdil. Njegovo srce pa ga je vlekle nazaj med koroške Slovence. V avstrijski del ga celovški škof ni hotel sprejeti. To je storil radi prepovedi heimatstinststva. V italijanski del, v kanalsko dolino ga zopet niso sprejeli Italijani. Šel je zato v jugoslovanski del Koroškega, v Spodnji Dravograd za kaplana. Kakor čujemo, je sedaj nastavljen kot provizor v Selih na Spodnjem Stajerskem. Pesnik-trpin je prišel ob vse! — Trpljenje njegove »mehke duše« ni moglo streti. Narobe, prijel je zopet za pero in kot pravi prerok izajja je stavil svojim rojakom pred oči njih notranji veliki greh. Objavil je namreč v zadnjem »Domu in Svetu« dramo v treh dejanjih: »Pri Hrastovih«. Pesnik pristavlja: »Godi se v večji vasi na Spodnjem Stajerskem koncem preteklega stoletja«. Zadržlo ozačje žganja in ciničnega prešestvanja. Nekaka Tolstojeva »Moč teme« v slovenski literaturi. Saj stoji stara Mica ob sklepu prvega dejanja: »Ti sveta Mati Božja, kaj bo iz tega? Sam greh v hiši, samo prokletstvo. Strah me je. O kako žalostno je pri nas, kako žalostno!« Hrast, velik posestnik in trgovec z vinom, okoli katerega se suče vsa drama, je tip onih narodnih odpadnikov na Spodnjem Stajerskem, (posebno v ptujskem okraju) se bolj pa na Koroškem, ki so okužili kar cele okraje s svojim osebnim vplivom. Junak drame je veneri tako vdan, da sam ne ve koliko polubratrov in polusestric imajo njegovi lastni otroci. Svojo ženo, svarilko, pa je v pijanosti kar pobil.

Precej okuženo pa resnično ozačje. Zdi se mi, da je hotel Meško s to dramo razkriti neki poseben in globlji vzrok koroške katastrofe iz 10. X. 1920. S fino obzirnostjo in radi še krvave rane je zapisal: godi se na Spodnjem Stajerskem... Drama sama na sebi je polna dejanja in polna tragike ter bo na odrih jako učinkovala. Priporočal bi jo našim trgovim in mestom. Ugodno se razlikuje od prejšnjih Meškovih dram, ki so brez posebnih zapletljivosti in sunkov ter preveč deklamatorične. Naš slovstveni kritik dr. Ivan Pregelj piše sicer v neki svoji novi študiji, da je Meško že »v popoldnevu«, a to najnovejšo delo naše Meška ga je postavilo zopet v ospredje. Castitamo! — Maierhofer.

Maksim Gorkij je spisal dramo iz socialnega življenja z naslovom »Sovragi«, ki se uprizarji v Hamburgu.

Novi zbori. V kratkem izide v založništvu

Zvezne tiskarne v Ljubljani 10 moških in mešanih zborov, katere je na narodna besedila iz Strekleje zbirke uglasil Emil Adamič. Večino teh pesmi sta izvajala z velikim uspehom na svojih koncertih ljubljanski učiteljski pevski zbor in »Ljubljanski Zvon«. — V isti založbi izide tudi nov moški zbor z bariton solom Kam škrjanček moj hiti? na besedilo Iva Peruzijca, uglasil Zorko Prelovca, melodijozna pesemca, ki bo popularna kot istega skladatelja skoro ponarodele »Rdeče rože«. — Izšla je dalje 11. številka Male Pesmarice, ki jo tudi izdaja Zvezna tiskarna. Ponatiskuje lep, pa precej pozabljen H. Volaričev moški zbor »Zvečer«. Kako se je Mala Pesmarica med našimi pevskimi krogi priljubila, dokazuje dejstvo, da so nekatere številke popolnoma razprodane in jih bo treba v drugi natisniti. — Založništvo pevskega društva »Ljubljanski Zvon« je oskrbelo drugi natis »Treh moških zborov« (Adamič: Ljubici, Rožanc: Mak žari in Prelovca: Rdeče rože.) Partitura stane 10 K, naroča se pri društvu, ki razpošilja tudi za nizko ceno litografirane glasove posameznih pesmi. Društvom bo z njimi gotovo ustrezno.

Dr. Ivan Tavčar: Zbrani spisi. VI. zvezek, uredil dr. Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1921. Izdala in založila Tiskovna zadruga. Strani 439. Cena 74 kron, po pošti 5 kron več. V zbirki slovenskih pisateljev, ki jo izdaja Tiskovna zadruga, je pravkar izšel I. zvezek Tavčarjevih zbranih spisov, ki jih ureja dr. Ivan Prijatelj. Knjiga je izšla za 70letnico pisatelja in prinaša poleg urednikovega uvoda in njegovih opomb Tavčarjevi najboljši deli iz zadnje dobe: Cvetje v jeseni in Visoška kronika, ki sta vzbudili splošno pozornost in priznanje, ko sta izhajali v »Ljubljanskem Zvonu«. Tiskovna zadruga se dr. Tavčarju ni mogla lepše oddolžiti — kakor, da je začela izdajati njegove zbrane spise, kateri so urejeni po istih načelih in na enak način kot druga izdaja Jurčičevih zbranih spisov. Da je izdaja res prvovrstna, pove že ime urednikovo. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6.

Zložba poljedelskih zemljišč. Deželna komisija za agrarske operacije v Ljubljani je izdala brošuro o zložbi poljedelskih zemljišč, ki popisuje namen in koristi zložbe za poljedelce. Brošuri priklopljena sta tudi dva načrta, iz katerih se razvidi, kako izgleda zemljišče pred in po izložitvi. Ker je zložba velike važnosti za kmetijske razmere, se daje knjiga brezplačno pri deželni komisiji za agrarske operacije v Ljubljani.

Prekmurje. Spisal univ. prof. dr. M. Slavič, izvedenec za Prekmurje pri mirovni konferenci v Parizu. Izdala in založila »Slov. krščansko-socialna zveza« v Ljubljani 1921. Z zemljevidnim načrtom. Ta zanimiva in aktualna knjižica obsega na 132 straneh zgodovino karatanskih in panonskih Slovencev, prekmursko cerkevno in slovstveno zgodovino, jezik, narodno življenje, geografijo in topografijo, krajevna imena, zemljepisne črte, krajepisni oris in podrobne beležke o osvoboditvi Prekmurja. Zanimivo pisana knjiga mora zainteresirati vsakega slovenskega razumnika, da si jo naroči.

Pozor Amerikanci-Primorci!

V večjem trgovskem središču se prodaja velika polnoma nova trgovska hiša radi preselitve. Hiša je prosta kot nova vseh omejitev stanovanjske narabe in davka Poudbe od »TRGOVSKA HLA« na anončno družbo ALOMA COMPANY z o. z. Ljubljana, Kongresni trg 5. 676

ALOJZIJ POVH

Trst, telefon šte. 3-29
Piazza Garibaldi 3 (sraj Barbara)

Nagrajene tržaške destilerije

RENZO RICCI & Co

Vermouth — likerji — sirupi.
Ravnateljstvo in uradi v ul. Miramar št. 7, I. Tovaril v Barkovijah in v prosti luki št. 33.
Absolutno konkurenčne cene na podlagi zadnjih znižanj. 8

PRAKTIKANT

že nekoliko vpeljan v lesno industrijo,

sesprejmetakoj.

Ponudbe s pogoji pod »PRAKTIKANT« na upravnishvo lista. 687

KOŽE USNJE

ter vsi v čevljarstvo obrt spadajoči predmeti
ulica Udine št. 49
(prej Belvedere)

Priporoča se **F. CINK**

ALFA-LAVAL

Se posebno znani pa so sjeni posamezniki.

Alfa-Lavalovi posamezniki

se izdelujejo v vseh velikostih. Najmanjši posameznik 1 liter mleka na minuto in je vporabljen v najmanjših gospodarstvih (20—30 l. mleka na dan). — Za vsa podrobna pojasnila, cene in nabave se je obrniti na

Ing. D. Gustinčič, Trst, Sv. Ivan 1009.

Samo na debelo za preprodajalce.

Trakovi, moške in ženske nogavice, robci, čistilo za čevlje Brill, Ecla, Lift, različni glavnički, špaga, dišeča mila, kratače, vzmetne zaponke, igle in sukanec, žensko perilo, gumbi, cigaretni papir, pismen papir i. t. d. po dnevnih cenah.

S. Nicolo 19 GIACOMO LEVI S. Nicolo 19

Zaloga domačih vin: belega vipavca, Istrskega refoška in kraškega terana na debelo in za družine.

Posrežba na dom. Cene zmerne
Ul. Cunicoli št. 8. Štrancar.

Mineralna voda

RADEIN

neprekosljiva proti boleznim na mehurju, obistih, jetrih, žilah i. t. d.

Glavni založnik za vso Italijo

COLONIALE OLANDESE

Družba za uvoz in izvoz

TRST-via Pier Luigi da Palestrina št. 2.

Kmetje in gospodarji!

Predno se odločite za nabavo gospodarskih strojev, povprašajte po naših cenah!

S tem si prilirajte ogromnega denarja.

Imamo v Trstu, prosta luka, na razpolago:

Mlatilnice: na paro, na bencin, na »Goepel«, na roko. Motorje na bencin, razne vrste »Goepel«, tranzmisije, čistilnice za žito, pluge, kultivatorje brane, slamoreznice vseh vrst in velikosti: na motor, na »Goepel« in na roko; sejalnice, razne vrste mlinov za zdrob, separatorje za mleko, decimalne tehtnice, sesalke, bruse, mlinske kamne in druge gospodarske potrebščine.

Československá Společnost

pro obchod s Východem - akc. spol. s r. o. v Trstu
vía S. Nicolo 4 - Telefon 36-89.

Neprekosljiva

je pristnost in kakovost

'ZELENEGA MILA'

ZNAMKA

FENDERL

izdelanega iz oljčnega olja brez vsake druge primesi.

Belina in mehkoča perila, ki je prano s ZELENI MLOM FENDERL, je izredna.

Prepričajte se!

A. Fenderl & C., Trst, Tovarna mila

Telefon št. 430 — Via del Ghirlandaio št. 1

ORTOPEDIČNI LABORATORIJ ODONE VIANELLO

Via Coroneo št. 13, I. n. — Trst — Via Coroneo št. 13, I. n.

Izdelovanje in prodaja kilnih pasov, Trebušni podpasi, moderci, vzravnalni aparati, nogavice za krčne žile itd. itd.

Saniteta, kirurški in higijenični potrebščine.

Sprejemajo se pošiljke na deželo in v Jugoslavijo

Velesenična gospa!

FIGOVA KAVA „LEVANTE“

pristni izdelek, garantiran iz čistega sadja, je zdrava, okusna, redilna in ekonomična, katero se priporoča osobito otrokom, bolečim in bolnim na živcih. Kot primes k kolonialni kavi, da lepo tečno barvo in ji poveča slast.

Pozor na znamko.

Prva tržaška tovarna figove kave „LEVANTE“

Losser & Luita, Via Caripson 10-12 — Trst

Oglasi v »Edinosti« imajo najboljši uspeh

DREOSSI & Co

Trst — Piazza Oberdan 1 — Trst

Zaloga železnin in kuhinjskih potrebščin — Izbera ročnih strojev za drobljenje mesa — Tehtnice, šape, lopate, vile, škropilniki, krtače za konje in vole itd.

po zmernih cenah

Opekarna Jelovšek na Vrhniki (Jugoslavija)

izdeluje postavno velik zidak, zidak za okrajek, raznovrstni tlakovec, opeko za vodnjake in tovarniške dimnike, posebno lepo in dobro žgano zarezano strešno opeko »FALZ«, ročni in mašinski žlepak ter modelno opeko za zvonove, splošno opeko po vsakem naročilu ali vzorcu.

Opeka je v Sloveniji priznana kot najboljša. Opekarna Jelovšek na Vrhniki je dobavljala opeko za krasno stavbo župnišča in cerkve Sv. Srca Jezusovega v Ljubljani, samostan v Rakovniku, ter mnogo drugih stavb in raznih tovarniških dimnikov.

Opeko dobavljamo v zasedeno ozemlje. Vsa naročila naj se izvolijo pošiljati na našega glavnega zastopnika gosp. Ivana Stefina, gostilničarja in posestnika v Zalogu št. 27, pošta Postojna. — V zalogi bo imel g. Štefin od 15. avgusta naprej raznovrstno opeko na razpolago.

JADRANSKA BANKA

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Opatija, Sarajevo, Split, Šibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu